higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIENRIGLYN

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

DIEREPRODUKSIE
NKR-VLAK 2

19 Februarie 2025

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 7 bladsye.

Kopiereg voorbehou

AFDELING A

VRAAG 1

1.1 A
1.2 C
1.3 C
1.4 B
1.5 D
1.6 D
1.7 B
1.8 C
1.9 C
1.10 C

(10 × 1) **[10]**

VRAAG 2

2.1 Onwaar
2.2 Waar
2.3 Onwaar
2.4 Onwaar
2.5 Waar
2.6 Waar
2.7 Waar
2.8 Onwaar
2.9 Onwaar
2.10 Waar

(10 × 1) **[10]**

VRAAG 3

3.1 K
3.2 I
3.3 J
3.4 H
3.5 A
3.6 B
3.7 C
3.8 D
3.9 E
3.10 F

(10 × 1) **[10]**

Kopiereg voorbehou

VRAAG 4

4.1 4.1.1 Growwe, onverteerbare en veselagtige deel van plantmateriaal soos gras, hooi, strooi en ander groentevesels wat laag in voedingstowwe en hoog in vesel is en as voedsel vir diere gebruik word

4.1.2 Verwydering van testikels om te steriliseer en voortplanting te voorkom

4.1.3 Organisme wat op of in 'n ander organisme leef en voed op die gasheer se weefsels en vloeistowwe, wat dikwels die gasheer in die proses skade berokken

4.1.4 Kos word in kleiner stukkies afgebreek wat in die bloedstroom opgeneem kan word.

4.1.5 Kou kos effens, sluk dit in en neem dit later terug in die mond/regurgiteer vir behoorlike kou

(5 × 2) (10)

4.2 4.2.1
- Dien as 'n deurgang vir sperm uit die saaddraende buis
- Stoor semen
- Waar die semen volwasse word (Enige TWEE)

4.2.2 Produseer spermselle en die manlike hormoon testosteroon

4.2.3 Om die sperm in die uretra te beweeg tydens ejakulasie/deurgang van sperms van die penis na die wyfie tydens paring

4.2.4
- Produseer die vroulike voortplantingselle of eierselle
- Skei die hormone estrogeen en progesteroon af
- Vorm die corpus luteum, wat die hormoon progesteroon afskei (Enige TWEE)

4.2.5
- Produseer slym wat sperm help om die eier te bereik, wat bevrugting vergemaklik
- Speel 'n belangrike rol in die handhawing van swangerskap en ondersteun fetale ontwikkeling
- Sluit die uterus tydens swangerskap (Enige TWEE)

(5 × 2) (10)
[20]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

VRAAG 5

5.1

VOORDELE KRUMMEL/TELER ('GROWER')	NADELE KRUMMEL/TELER ('GROWER')
Sit nie aan kuiken se snawel vas nie	Kan duurder wees om te vervaardig as meelkosdiëte ('mash diets')
Nie stowwerig nie	As dit nie behoorlik verkrummel word nie, kan dit in 'n poeieragtige meelvorm opbreek
Nie veel voer vermors deur mors nie	Spesiale toerusting benodig vir verkrummelende voer
Meer smaaklik	Pluimveeboere wat bereid is om rantsoene by die huis te meng, kan dalk nie krummels produseer nie

(4 + 4) (8)

5.2
- Ouderdom en stadium van produksie (bv. beginner, groei, lê-er)
- Ras en genetiese potensiaal
- Voedingsbehoeftes (bv. proteïene, energie, vitamiene, minerale)
- Produksiedoelwitte (bv. eierproduksie, vleisproduksie, teling)
- Beskikbaarheid van voer en kwaliteit
- Koste en ekonomiese oorwegings of voerkoste van elke rantsoen
- Omgewings- en bestuursfaktore (bv. klimaat, behuising, gesondheid)
- Grootte van die pluimvee-onderneming
- Slagtingouderdom
- Karkaskwaliteit benodig
- Bergingsgeriewe beskikbaar om die voer te hou (Enige 10 × 1) (10)

5.3
- Noodsaaklik vir normale groei en ontwikkeling, veral by jong diere
- Nodig vir voortplanting of vrugbaarheid
- Bevorder sterk bene en tande
- Beskerm selle teen skade
- Beïnvloed geenuitdrukking of eienskappe
- Help met die handhawing van gesonde vel en slymvliese
- Ondersteun die immuunstelsel
- Help normale visieskerpte
- Beskerm teen bakteriële infeksies
- Nodig vir beenontwikkeling
- Help die hart, longe en ander organe om behoorlik te werk (Enige 10 × 1) (10)

5.4 Strategie wat boere gebruik om die verspreiding van siektes en infeksies in 'n kudde te voorkom (2)

[30]

VRAAG 6

6.1
- Diep rommel (‘deep litter’)
- Batteryhok
- Latvloer (‘slatted floor’)
- Vryloop (‘free range’) (Enige 3 × 1) (3)

6.2
- Bied voldoende ruimte vir voëls om rond te beweeg, te strek en betrokke te raak by natuurlike gedrag soos kos soek en krap
- Gee toegang tot natuurlike lig en vars lug
- Verminder stres by voëls, aangesien hulle vrylik kan rondloop en natuurlike gedrag kan beoefen
- Meer welsynsvriendelik, aangesien hulle voëls toelaat om hul natuurlike gedrag uit te druk
- Gekoppel aan beter eiergehalte, aangesien voëls in staat is om te voer en te oefen, wat eierdopkwaliteit en eiergeelkleur kan verbeter
- Lei tot verhoogde produktiwiteit, aangesien voëls toegelaat word om aan natuurlike gedrag deel te neem
- Verminder die risiko van siektes, aangesien voëls in staat is om weg te beweeg van besmette voëls
- Verbeter mis-/afvalbestuur
- Voëls se omgewing nie beheer nie
- Nie veel geld gebruik om voer en toerusting te koop om die hoenders groot te maak nie (10)

6.3
- Hoër koste van die bou van hokke
- Arbeidsintensief
- Hoë voerkoste
- Siektes en parasiete versprei maklik
- Gespanne voëls
- Beperkte toegang tot natuurlike lig en vars lug
- Hoë koste van die aankoop van toerusting (7)

[20]

VRAAG 7

7.1 7.1.1
- Stoor kos
- Hou mikroörganismes
- Verteer sellulose
- Fermentasie
- Produseer vetsure
- Produseer vitamiene (Enige 4 × 1) (4)

7.1.2
- Versamel vreemde voorwerpe wat saam met kos ingesluk word
- Druk klein voedseldeeltjies in die omasum
- Skei growwe deeltjies van klein deeltjies (Enige 2 × 1) (2)

7.1.3
- Produseer soutsuur
- Produseer pepsien-ensieme
- Produseer maagsap
- Verteer proteïene
- Produseer renien-ensiem (Enige 4 × 1) (4)

7.2
- Wit lyf met bruin kop en ore
- Gespierde bouvorm en stewige raam
- Lang horings
- Hoë vrugbaarheid
- Hoër produsente van melk
- Produseer vleis van hoë gehalte, wat sag is
- Geharde en aanpasbare ras
- Vroeë volwassenheid
- Vinnige groei
- Goeie moederskapvermoë
- Gesonde bene en voete (Enige 5 × 1) (5)

7.3
- Vertering van sellulose
- Sintese van aminosure
- Hidrolise van proteïene
- Sintese van vitamiene
- Produksie van vetsuur (Enige 4 × 1) (4)

7.4
- Laat weivelde verjong (‘rejuvenate’)
- Verhoog voerproduktiwiteit, gewigstoename en melkproduksie van diere
- Gras beskikbaar regdeur die jaar
- Verminder erosie
- Beheer parasiete
- Hoër bevoorradingskoers
- Verminder selektiewe weiding by diere
- Effektiewe grondgebruik (Enige 6 × 1) (6)

7.5
- Beskikbaarheid van grond en grootte
- Klimaat en weer
- Grondtipe en vrugbaarheid
- Weidingspesie en kwaliteit
- Weidingstrategie
- Bevoorradingskoers
- Ras en klas van bokke
- Aanvulling
- Omheining en beskikbaarheid van water
- Ekonomiese lewensvatbaarheid
- Volhoubaarheid (Enige 5 × 1) (5)

[30]

VRAAG 8

8.1
- Kreupelheid – mank/probleme om te loop
- Swelling – geswel en warm om aan te raak
- Pyn – toon tekens van pyn, soos om te krimp of voet te onttrek wanneer dit aangeraak word
- Rooiheid – geaffekteerde area rooi en ontsteek
- Etter - gelerige of groenerige afskeiding
- Koors – kan koors ontwikkel
- Verlies aan eetlus
- Verminderde melkproduksie
- Slegte reuk (Enige 6 × 1) (6)

8.2
- Biosekuriteit
- Beoefen goeie higiëne
- Inenting van diere
- Behoorlike voeding
- Beskikbaarheid van skoon water
- Beheer van vektore
- Gebruik skoon en gesteriliseerde toerusting
- Kwarantyn/isoleer siek diere
- Hou diere volgens hul ouderdomme
- Behoorlike wegdoening van dooie diere (10)

8.3
- Gewigsverlies
- Diarree of skuur
- Anemie
- Jeuk of vryf
- Hoes- of asemhalingsprobleme
- Bottelbek
- Lusteloosheid of depressie
- Verhoogde vatbaarheid vir siektes
- Verboep (‘potbellied’) (Enige 4 × 1) (4)

[20]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou